

LJUDSKI TEDNIK

Neodvisno glasilo slovenskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina: za celo leto . . . Din 50.— mesečno Din 5.—
za pol leta . . . „ 25.— za inozemstvo „ 80.—

Uredništvo in upravnništvo: **Ljubljana, Breg 12.**

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Oglasi se računajo po tarifu. — Poštno-čkovni račun št. 13.236.

Kmetijska družba in SLS.

Kakor je znano, je važna ustanova za naš slovenski kmetijski stan Kmetijska družba za Slovenijo že več mesecev brez pravega vodstva, brez pravilno izvoljenega odbora. Kmetijsko družbo za Slovenijo vodi vladni komisar in članom Kmetijske družbe je bilo onemogočeno izvoliti na rednem ali pa izrednem občnem zboru nov odbor, ker tega vsled intrigiranja nekaterih voditeljev SLS vlada ni dopustila. Tako se je po-teptala avtonomija ene najvažnejših strokovnih ustanov slovenskega kmeta.

Ozrimo se nekoliko nazaj na razvoj dogodkov v Kmetijski družbi za Slovenijo.

Kmetijska družba je dosegla višek svojega razvoja v času, ko ji je predsedoval pokojni dr. Lampe in ko je bil njen ravnatelj Gustav Pirc. Po dr. Lampetu, čegar prezgodnjo smrt je v veliki meri zakrivila proti njemu naperjena brezvestna gonja sedanjih voditeljev SLS, je bil izvoljen za predsednika Kmetijske družbe Gustav Pirc. Tudi smrt tega odličnega kmetijskega strokovnjaka je zakrivila strankarsko-politična gonja sedanjih voditeljev SLS, ki so jim strankarski uspehi več kakor pa koristi slovenskega kmeta.

Letos meseca januarja je prinesel „Ljudski tednik“ članek izpod peresa odličnega kmetijskega strokovnjaka pod naslovom „Sodbe ljudstva se boje“, iz katerega ponovno navajamo tale odstavke:

„Po smrti pok. G. Pirca je prevzel vodstvo Kmetijske družbe prof. Jarc kot njen prvi podpredsednik. Prof. Jarc je pristaš SLS in vsakdo je pričakoval, da bodo pristaši SLS skrbeli predvsem za to, da se čimprej skliče občni zbor, na katerem bi pred vso javnostjo prišli na dan s svojimi odkritji o nerednostih pri Kmetijski družbi, ki da so se baje po njihovem zatrdilu vršile. Če bi ti voditelji SLS imeli odkrite in poštene namene, bi stopili pred člane Kmetijske družbe ter zahtevali njihovo sodbo. To se ni zgodilo. Preprečili so že lansko leto občni zbor Kmetijske družbe. Z intrigiranjem so ga dvakrat onemogočili in končen njihov uspeh je bil, da je vlada imenovala Kmetijski družbi komisarja z nalogo, da naj čimprej razpiše in izvede občni zbor.“

Kakor znano je lani glavni odbor „Kmetijske družbe“ sklenil, da se v zmislu društvenih pravil vrši koncem lanskega leta redni občni zbor. Takratni podpreds. prof. Jarc, ki je namesto umrlega Gustava Pirca vodil posle „Kmetijske družbe“, se je temu sklepu iz strankarskih ozirrov uprl. Glavni odbor je vztrajal na svojem stališču, prof. Jarc se pa njegove sklepe ni oziral ter začel gospodariti popolnoma samolastno. Prišel je v urad družbe, samovoljno odslovlil tajnika, kmetijskega svetnika Rohrmanna ter na njegovo mesto postavil od glavnega odbora suspendiranega prejšnjega tajnika inž. Laha. Prof. Jarc je nadalje zahteval vse ključne in tudi one od glavne blagaj-

ne. Na ta način je hotel „Kmetijsko družbo“ že takrat osvojiti samo za svoje pristaše. Drugi dan so prišli v „Kmetijsko družbo“ člani glavnega odbora, ki so tvorili večino. Suspendirali so podpredsednika prof. Jarca ter na njegovo mesto postavili II. podpredsednika Pipana. Tudi so razveljavili vse nepravilne odredbe prof. Jarca.

Zastopniki SLS v Kmetijski družbi, ki so se izogibali občnemu zboru najvišjemu razsodišču Kmetijske družbe, so šli in se pritožili na vladi. Že s tem korakom so kršili avtonomijo Kmetijske družbe. Na vladi so se pričela pogajanja, ki pa niso uspela, kar je imelo za posledico, da je vlada razpustila stari odbor in imenovala za svojega komisarja g. Župneka.

S svojim intrigiranjem in ker so takrat iskali v Belgradu voditelji SLS politične zaslombe pri radikalni stranki, so dosegli od tedanjega notranjega ministra odredbo, po kateri naj bi vladni komisar sklical občni zbor Kmetijske družbe z novimi delegati, izvoljenih od nanovo priglašanih članov, za katere je plačalo tajništvo SLS pristopnino. Člani prejšnjega glavnega odbora so se pritožili radi tega na državni svet, in prejšnja vlada je nato odredila, naj se počaka na razsodbo državnega sveta.

Taka je bila zadeva ob času, ko je prišla na krmilo sedanja vlada.

Komaj so minuli prvi tedni po vladni izjavi, da hoče varovati red in zakone, so voditelji SLS, ki ima v vladi štiri ministre, izposlovali, da se je odstavil od Kmetijske družbe dosedanj vladni komisar g. Župnek in da se je imenoval na njegovo mesto za vladnega komisarja profesor Evžen Jarc, ki je kot bivši podpredsednik zakrivil sedanji nered pri Kmetijski družbi, ki je onemogočil, da se že lani ni vršil redni občni zbor Kmetijske družbe, na katerem bi njeni člani po svobodnem prevdaru imeli izvoliti odbor iz svoje srede.

Imenovanje profesorja Jarca za vladnega komisarja pri Kmetijski družbi za Slovenijo pomenja kršitev načela nepristranskosti, ki ga je sedanja vlada proglasila v svoji izjavi ob svojem nastopu ter bije v obraz najenostavnejšemu pojmovanju pravičnosti.

Prejšni vladni komisar g. Župnek je bil iz vrst državnega upravnega uradništva. Mi smo načelni nasprotniki imenovanju vladnih komisarjev za avtonomne ustanove slovenskega kmeta. Če pa vlada že imenuje vladnega komisarja v slučaju, da res ni drugega izhoda iz položaja, potem je edino umestno, da ga imenuje iz vrst državnega upravnega uradništva. Najmanj pa je umestno in nepristransko, da ga imenuje iz vrst neposredno prizadete stranke.

Zakaj je vlada odstavila vladnega komisarja Župneka? Nam je njegova oseba postranskega pomena. Res je le, da se njegovemu poslovanju kot vladnemu komisarju ne mo-

re ničesar očitati, ker je vršil svoje posle tako, kakor mu je pač vsakokratna vlada predpisovala. Vršil je svoje posle nepristransko. Imenovanje profesorja Jarca za vladnega komisarja pa pomenja radi tega, ker je predstavljal prof. Jarc prizadeto stranko, da se je postavila vlada na pristransko stališče in da bo prof. Jarc kot vladni komisar pri Kmetijski družbi postopal pristransko.

Vlada je že s tem pokazala svojo pristranost, da ni počakala na razsodbo državnega sveta, ki je najvišja razsodna instanca v takih sporih in čegar sklepe mora po obstoječi ustavi in zakonih spoštovati tudi vlada sama, predvsem seveda taka vlada, ki razglša, da hoče biti nepristranska, da hoče varovati red in zakon.

R. F.:

Kdo naj poučuje verouk v šoli?

Pretekli mesec se je vršil v Dubrovniku kongres združenja jugoslovanskih učiteljev (UJU). Na tem kongresu se je tudi razpravljalo, kdo naj poučuje verouk v ljudski šoli. Nekateri so predlagali, naj poučujejo verouk učitelji sami, mnogi so zahtevali tudi, naj se verouk v ljudski šoli sploh odpravi, učitelji iz Bosne in Dalmacije pa so nastopili proti tem zahtevam in se izrekli za to, da se naj obdrži sedanje stanje, to se pravi, da naj poučujejo verouk v ljudski šoli kateheti, kakor so ga doslej. Kljub temu je končno prodril predlog, da se naj poveri verouk učiteljem.

Dvomimo, da se je ta predlog predlagal in sprejel iz pedagoških nagibov, ravno nasprotno sodimo, da so bili odločilni kulturnobojni nagibi. Utemeljevanje, da je učitelj boljši pedagog, da pozna otroško dušo bolje kakor duhovnik in da je zato sposoben, razlagati otrokom verouk, je prazno, ker ni nobenega dokaza, da bi duhovnik kot katehet ne mogel biti dober pedagog. Mi si tudi ne moremo predstavljati, da so zborovalci iz same vneme za verouk in za razširjenje svojega delokroga sprejeli predlog, naj prevzame učitelstvo v ljudski šoli verouk. Ta predlog nosi odkrito kulturnobojno tendenco ter ga mora trezna javnost odločno odkloniti, ker ni sposoben za nič drugo, kakor povzročiti nepotrebno razburjanje duhov.

Zborovanje bivših vojakov na Brezjah.

Povodom desetletnice krvave svetovne vojne, ki je zahtevala tisoče žrtev in prinesla človeštvu toliko zla in gorja, se je vršil v nedeljo pod milim nebom na Brezjah sestanek nekdanjih vojakov iz svetovne vojne. Na Brezje so prihitele velike množice fantov in mož — nekdanjih vojakov — iz vseh krajev Slovenije. Bilo jih je okoli 12.000. Brez razlike stanu in političnega mišljenja je vezala vse v spomin na prestane težke dneve trpljenja resnična bratska ljubav. Po desetih letih so si mnogi tovariši z veseljem zopet segli v roke, vzbujali

Vemo, da je edini vzrok takega postopanja želja voditeljev SLS, dobiti Kmetijsko družbo za Slovenijo popolnoma v svoje roke. Kmetijska družba za Slovenijo pa je strokovna ustanova, katere namen ni, podpirati strankarske ali pa trgovsko-spekulativne namene raznih političnih voditeljev, pač pa razvoj umnega kmetovalstva.

Tisti, kdor hoče res dobro Kmetijski družbi in slovenskemu kmetu, bo stremel za tem, da pride v Kmetijski družbi do depolitizacije in do tega, da pridejo na njeno čelo ljudje, ki se res razumejo na umno kmetijstvo, na potrebe in koristi slovenskega kmeta, kakor tudi Kmetijske družbe same.

Postopanje SLS kaže, da tega noče, zato ga moramo tudi obsojati.

Dubrovniški zborovalci so poleg tega pri tem pozabili tudi upoštevati važnega činitelja, ki ima sogovoriti pri vzgoji, — na starše. V naši državi, kjer imamo tri glavne veroizpovedi, katoliško, pravoslavno in muslimansko, rešitev vprašanja verouka v šoli tudi drugače mogoče ni, kakor na dosednji način, to se pravi, da poučuje otroke ene veroizpovedi duhovnik iste cerkve.

Načelo verske strpnosti in enakopravnosti, ki ga proglašata tudi ustava, bo ostalo zavarovano tudi samo tedaj, ako se lajki ne bodo vtikali v stvari, ki jih pravzaprav nič ne brigajo. Verouk je stvar cerkve in njenih služabnikov, ki ga imajo vršiti, kakor jim to verski in cerkveni predpis določajo. V interesu cerkve same je seveda, da vrši ta verouk po svojih organih na način, ki najbolj odovarja otroški duši, in niti najmanj ne dvomimo, da cerkev za to ne skrbi. Saj nihče ne more biti bolj poklican za to delo, kakor ravno ona sama.

Ta stvar ni v nobeni zvezi s klerikalizmom, ki je povsem nekaj drugega kakor pa verstvo in verske stvari. Pustimo vsakemu svoje! Odločno pa moramo odklanjati vsak poizkus razvnanja kulturnega boja v naši državi, v kateri imamo še dovolj drugih problemov za temelj medsebojnemu prerekanju.

so se veselili in žalostni spomini — vse pa je tlačila težka bol v srcu, spomin na žrtve, ki počivajo širom sveta, ali pa še nosijo vidne znake prestanih vojnih grozot.

Sestanka sta se med drugimi udeležila tudi bivši major Colarič in judenburški župan g. Kleindienst, ki se je v slovenskem in nemškem jeziku s toplimi besedami spominjal poštenih slovenskih vojakov med vojno v Judenburgu. Sodelovala je tudi izvrstna vojaška godba naše Dravske divizije.

Pred romarsko cerkvijo je bil postavljen ličen oltar. Vojni kurat gosnoč Bonač je imel pred službo božjo krasen spominski govor za padlimi žrtvami svetovne vojne, ki je napravil na vse navzoče globok vtis. Ko so pevci zapeli častitljivo nagrobnico „Blagor mu“, kateri je sledila tragično-sinljiva „Oj Doberdob, ti slovenskih fantov grob“, so se porosile oči tisočerim.

Ob asistenci številnih duhovnikov se je nato vršil slovesen rekvijem za vse padle slovenske vojaše. Po končanih obredih se je pričelo zborovanje, ki ga je otvoril g. Hafner. Nastopilo je več govornikov. Avtor znane knjige „Na krvavih poljanah“ g. Matičič se je v poetično zasnovanem govoru spominjal številnih grobov slovenskih sinov in trpinov. Z navdušenjem je bil sprejet tudi govor bivšega jugoslovanskega dobrovoljca v Dobrudži, sedaj patra Stanka Aljanciča. Major Colarič se je v jedrnatem govoru spominjal težkega trpljenja slovenskih fantov po raznih bojiščih in izrazil svojo bol, da nam je zemlje lačni tujec ugrabil lepe dele naše domovine, ki čakajo še odrešenja v naši ljub-

ljeni domovini Jugoslaviji. G. Ignacij Mihevc je v svojem govoru naglašal potrebo miru in pravice. Govorili so še gozdarski uradnik g. Ham, računski svetnik Pirc in trgovec gospod Šturm, ki se je zahvalil prirediteljem za lepo uspešno manifestacijo.

Na zborovanju je bil na predlog kaplana Hafnerja izvoljen odbor, obstoječ iz majorja Martina Colariča, vikarja Bonača, kaplana Hafnerja in g. Matičica, Wagnerja in Šturma, ki ima nalogo, da propagira oziroma skrbi za postavitev spomenikov in spominskih plošč z imeni padlih vojakov, za ponavljanje podobnih sestankov in ustanovitev zveze vojakov iz svetovne vojne. Vsi zborovalci so se tudi obvezali, da bodo v svojih krajih delovali v korist invalidov in posebno slepcev. Za predsednika odbora je bil na splošno željo izvoljen g. major Colarič.

Na poudarskem sestanku je bilo sklenjeno, da se pošlje vladi energičen poziv, da pospeši izvedbo invalidskega zakona.

Lepa manifestacija je potekla v najlepšem redu in splošno zadovoljnost vseh udeležencev.

Politični pregled.

Sestanek Pašiča s kraljem.

V političnih krogih živahno razpravljajo o nedeljskem sestanku bivšega ministrskega predsednika Nikole Pašiča s kraljem v Nišu. Nikola Pašič je potoval v Zaječar k pogrebu svoje umrle sestre. V Nišu ga je kralj nenadoma povabil k sebi ter se z njim zelo dolgo razgovarjal. O vsebini teh razgovorov sicer ni ničesar znanega, vendar je toliko gotovo, da je šlo za važne politične odločitve.

Sklicanje narodne skupščine.

Listi so že poročali, da se narodna skupščina sestane na zasedanje 10. t. m. Ta vest se je izkazala kot neresnična, pač pa se sedaj poroča, da namerava vlada sklicati narodno skupščino še le meseca oktobra k rednemu zasedanju v smislu vidovdanske ustave. V prvi vrsti je vlada odločena, da predloži parlamentu v rešitev zakon o korupciji, revizijo uradniškega zakona in invalidski zakon. Glede revizije uradniškega zakona se vrši v pravosodnem ministrstvu seja komisije, ki študira zakon in njega spremembe.

Delo vlade.

Po končanih svečanostih v južni Srbiji, tako v Surdulici kakor v Peči, se pričakuje, da bo vlada začela hitreje izvajati svoj program. To napovedujejo tudi vladni listi, ki poročajo, da bo min. predsednik Davidovič izdal vsem ministrstvom navodila za izdelavo potrebnih zakonskih načrtov, kakor tudi v zadevi raznih tekočih vprašanj v posameznih resortih. Vladni listi poročajo, da hoče vlada posvetiti posebno pozornost političnemu upravnemu uradništvu, ki se ji zdi premalo zanesljivo. Izmenjava uradništva se ima nadalje-

vati. Kakor poročajo listi, je invalidski zakon skoro že izdelan, pripravlja se baje že tudi novi državni proračun. Izpopolnitev uradniškega zakona, načrt novega trgovskega zakona za vso državo itd.

Zakon o korupciji.

V pravosodnem ministrstvu se vrše posvetovanja komisije za sestavo zakona proti korupciji. Komisija ima nalogo proučiti načrt zakona o korupciji, ki ima biti do 12. t. m. izgotovljen in predložen ministrskemu svetu v odobrenje. Vlada bo skušala ta zakon čimprej predložiti narodni skupščini in njega objavo izvršiti.

Državni podtajniki.

Nova vlada bo imenovala tudi državne podtajnike, dasi so njene stranke svoječasno to ustanovo zelo nanadale. Za državnega podtajnika v zunanjem ministrstvu bo imenovan Milan Grol, bivši upravnik begradskega narodnega gledališča in pristav Davidovičeve demokratske stranke. Imenovani bodo dalje državni podtajniki za ministrstvo poljedelstva in vode, za ministrstvo agrarne reforme in ministrstvo financ.

Preosnova vlade.

Na dnevnem redu je tudi vprašanje izpopolnitve vlade, ker so nekateri ministrska mesta še nezasedena. V kratkem času se imajo izpolniti vsa ministrstva. Muslimani so pripravljeni žrtvovati pravosodnega ministra dr. Hrasnico, češ da je neobhodno potreben v delu strankine organizacije, vsled česar naj ga nadomesti kaka druga muslimanska osebnost. Kot njegovega naslednika v pravosodnem ministrstvu imenujejo poslanca Saliha Bajča.

Invalidski zakon.

Po poročilih vladnih listov, se v ministrstvu za socialno politiko približujejo dela za načrt invalidskega zakona k svojemu koncu. Minister dr. Behmen ima redno posvetovanje z zastopniki invalidskih organizacij ter so se že ugotovila temeljna načela o zdravniški oskrbi invalidov, njihovi strokovni izobrazbi, o preskrbovanju služb invalidom in podeljevanju podpor.

Kar se tiče zdravniške oskrbe, priznava zakonski načrt tudi družinam padlih v vojni ter civilnim osebam, ki so v vojni trpele, pravico do brezplačnega zdravniškega zdravljenja. V kolikor se takim družinam ne more zagotoviti brezplačno zdravljenje, se imajo v to svrhu osnovati posebne zadruge, ki jih bo država podpirala. Invalidi, družine padlih v vojni ter civilne vojne žrtve se oporočajo tudi vseh taks v zdraviliščih. Posebna pozornost se posveča otrokom vojnih žrtev.

Načrt določa razne ugodnosti, ki bodo vsakemu invalidu omogočile v svrhu strokovne izobrazbe vstop v posebne invalidske šole. Načrt priznava invalidom prednost pri podeljevanju služb v državnih podjetjih. Istotako bodo tudi delavske borze dolžne preskrbovati v prvi vrsti službe osebam, ki jih štiti invalidski zakon. Ako se na ta način ne bo moglo zadostno preskrbeti invalide, potem bo smela država prisiliti tudi razna zasebna podjetja, da bodo morala nastaviti strokovno izobražene

invalide. Podjetje, ki bi tega ne hotelo storiti, bo kaznovano z denarno globo v prid invalidskemu fondu.

Organizacijam, ki imajo namen podpirati vojne žrtve, se bo priznala prednost pri podeljevanju posojil v državnih bankah in denarnih zavodih, ki upravljajo državni denar. Za invalide se bo ustanovil tudi poseben fond, ki bo dajal brezobrestna ali pa cenena posojila. Tako posojila se bodo dajala predvsem invalidom, ki se pečajo s kmetijstvom, obrtjo ali trgovino. Invalidi, ki bodo dovršili kako strokovno šolo, bodo dobili na račun tega fonda potrebno orodje.

Tobačne trafike se bodo morale v prvi vrsti oddajati invalidom in od vsega dohodka tobačnega monopola se bo morala 14 pro mille odstopiti invalidski organizaciji, ki bo dajala potrebni obratni kapital invalidom za tobačne trafike.

Te dni bo minister za socialno politiko razpravljal z zastopniki invalidske organizacije o višini invalidskih podpor. Zadnji čas je, da se uredi invalidsko vprašanje, ki je ostalo do danes nerešeno ravno vsled tega, ker ima naša narodna skupščina zmisel za vsa druga vprašanja, samo za socialna in gospodarska ne. Ako bo ta vlada definitivno rešila vprašanje invalidov, vojnih sirot in žrtev, bomo ta korak tudi mi z veseljem pozdravili. V kritiko podrobnosti invalidskega zakona se seveda ne moremo prej spuščati, dokler ne bo predložen javnosti.

Politične vesti.

+ Iz škofijske sinode, ki se je vršila nedavno v Ljubljani, se nam poroča, da je prišla v razgovor tudi znana kupčija s katoliško tiskarno. V obrambo te kupčije je nekdo med navzočimi operiral z docela in gladko izmišljeno trditvijo: „Ravno v pravem času smo jo iztrgali iz rok Šusteršiča!“ — Videti je, da straši ime Šusteršičevo celo pri udeležencih škofijskih sinod in povzroča v izvestnih glavah halucinacije. To je že huda bolezen in ne preostaja nam drugo, kot da izrekamo dotičnemu gospodu svoje iskreno sočutje s željo skorajšnjega ozdravljenja. Mnogokrat je vzrok halucinacij kombinacija slabjšega živčevja in slabe vesti.

+ Kaj ni korupcija? Belgrajski „Cicvaričev Dnevnik“ poroča, da se ni peljal v Ženevo k zborovanju Društva narodov samo naš zunanji minister Marinković, marveč tudi še trgovski minister Šumenković. Razen tega pa je vlada dala iz državne blagajne okoli 500.000 Din za šest vladnih in vladni prijaznih listov, med njimi tudi „Slovenca“, da pošljejo v Ženevo svoje poročevalce ter svojim listom na državne troške poročajo o poteku konference. „Cicvaričev Dnevnik“ piše, da bi bilo to poročevanje mnogo cenejše, če bi poslali v Ženevo le enega sposobnega poročevalca, ki bi lahko poročal za vse jugoslovanske liste. Tega mne-

nja smo tudi mi. „Slovenec“ seveda piše, da to ni korupcija.

+ Zboljševanje železniškega prometa. Pretekli teden je „Slovenec“ poročal, da se v prometnem ministrstvu pripravljajo velike izpremembe v osovju. Mi smo pričakovali od profesorja Sušnika, da bo kot minister za promet izvršil velike izpremembe na lokomotivah in vagonih in železniških tračnicah. No, začel bo izvrševati izpremembe na osovju. Ali jim bo kupil nove uniforme, ali zamašil usta, da ne bodo vedno vpili po višjih plačah, vladni viri ne povedo. Čuje se pa, da bo dobilo preosnovano železniško osovje nalogo, nadomestiti na vseh vagonih črke SHS s črkami SLS. Od tega, kako bo kdo znal naslikati to preljubo ime, bosta odvisna kvalifikacija in napredovanje v službi.

+ Koliko veljajo počitnice poslancev? Vlada je sklicala narodno skupščino na izredno zasedanje, da je prebrala ob tej priliki svojo izjavo, kaj bo vse naredila. Nato je poslala poslance domov in tudi ne namerava v kratkem sklicati narodne skupščine. Poslanci seveda kljub temu vlečejo po 300 dinarjev na dan in ker jih je 312, znašajo izdatki za njih vsak dan 93.600 dinarjev. Na mesec znaša to 2.708.000 dinarjev. Ako bi skupščina ne bila sklicana na pordnevno izredno zasedanje, bi poslanci ne imeli pravice sedaj vleči

Carmen Sylva:

Solnčna dežela.

(Pravljica.)

Razšli so se palčki po svetu, da vidijo, ali žene še potrebujejo njihove pomoči, kakor v starih časih. Pred odhodom so se posvetovali, kam naj gredo in so poslušali zelo starega palčka ter njegove tovariše, ki so jim pripovedovali o svojih potih in govorili o pridnih ženah, pri katerih so često bili ter jim pomagali pri delu, ako so utrujene zadremale. In tako so odpotovali vsak v svojo stran: proti jugu in severu, proti zapadu in iztoku.

Ni trajalo dolgo, že so se vrnili in bili so zelo žalostni. Celo vzdihovali so. „Oh,“ je dejal prvi, „ko bi vedeli, kaj sem videl! Bila je velika hiša, hudo grda hiša, ki ni bila prav nič podobna viteškim gradovom, v katerih so žene tkale in ordle. V tej hiši je bučalo in donelo kot potres. Tu so tkale in predle pošasti, in prašne, nepočesane žene

so stale poleg njih in jih krmile; bile so trudne in ravnodušne in niti niso marale svobode!“ —

„In jaz,“ je vzkliknil drugi, „sem videl množico lepih deklet, ki so šle v grdo hišo; tam je bobneča pošast razrezavala velike, vele liste ki so jih deklice urno zvijale, ves dan z istimi kretnjami. Zvečer pa so šle domov, a ne sramežljivo, temveč šalile in pulile so se s fanti na vseh potih.“ —

„Jaz pa,“ se je oglasil tretji, „prihajal odondod, kjer sede deklice v dolgih vrstah ob mizah, glasno in kar naprej klopočejo skozi prste dolge papirnate trakove s črtami, ki jih ni razumeti. In peti ne more nihče več pri delu!“ —

„In jaz sem hotel najti Sneguljčico in Trnoljčico. Šel sem v star grad. Tu so bile stare dvorane in izbice, a nikjer kolovrata, nikjer stavev; nikjer vezenin in lepih žen v mehkih oblačilih in z lepimi lasmi; nikjer pevca, ki bi brenkal na harfo! V grdih suknjah so stopale na neko

pošast, ki je sopihala in dirjala z njimi naprej; niti opazali niso, kako so vozili preko nedolžnih živali!“ —

„Celo njihove igre so postale grde. Namesto da bi ljubko metale žogo na cvetoči livadi, mečejo žoge preko ograj in mrež po goli zemlji, z golimi rokami in tekaajo v grdih oblačilih, ki skvarijo vsako kretnjo, ali sedajo v moških oblekah na kolesa ter se vozijo, namesto bi vzele v roke molitvenik in šle pobožno v cerkev, kakor nekoč. In namesto da bi pisale v svoj nergamentni zvezek lepe stihе, sede po sobah pri glasnih pošastih in klopočejo, klopočejo, klopočejo...“ —

Tako so govorili palčki in vzdihovali. Spoznali so, da ne spadajo več v ta svet in so sklenili prositi, da jih Bog oprosti njihove naloge. Zdajci je nekaj priletelo. Ko je prišlo bliže, so videli, da je štoklja, na njenem hrbtu pa je veselo sedel palček, okrašen z najlepšimi trakovi in cvetovi. Ko je bil čisto blizu, je skočil na tla, se par-

krat prekucnil čez glavo, zagnal v zrak svojo čepico in radostno vzkliknil: „Ne bodite žalostni, tovariši! Prihajam iz solnčne dežele, tam daleč ob Dunavu, tja, v to krasno deželo se izselimo. Naročil sem že štokliam in zajčkom, da nas kot veter poneso tjakaj. Tam imajo žene obilo sviloprejk, od katerih dobivajo svilo in tko iz nje čudovite preproge, kakor vidite. Trudapolno in težavno je njihovo delo, tu jim lahko pomagamo. In za cvetice, ki jih plecto, ko se vračajo s polj, jim prinesemo nageljčkov in maka.“

„V solnčno deželo!“ so vzkliknili vsi. „V solnčno deželo, kjer žene delajo v belih tančicah, z zelenim vrčem na glavi, z vretenom v eni in detetom v drugi roki! Da, da, v solnčno deželo, tja pojdemo!“

In sedaj leže v bleščečih izložbah vse lepe stvari, pri katerih so pomagali palčki in pripovedujejo o času, ki ga ni več...

bogatih dnevnic in vladi bi bilo lažje nakazati podporo za oškodovance pri vremenskih katastrofah. Minister za kmetijstvo je nakazal za poplavljenice v polhograjskem pogorju samo 500.000 dinarjev podpore, kolikor bi gospodje poslanci z ozirom na svoje bogate in nezaslužene dnevnice lahko plačali iz svojega žepa, ako bi imeli v prsih res toliko srca za ljudstvo, kolikor ga imajo na jeziki. V resnici — narobe svet!

+ **Minister Vesenjaka blamiral „Slovenca“.** „Slovenec“ je nedavno poročal, da je minister za agrarno reformo Vesenjaka prepovedal advokatom, ki intervenirajo, vstop v ministrstvo. Minister Vesenjaka pa je zboru belgrajskih advokatov poslal pismo, v katerem odločno zanika, da bi izdal tako naredbo.

+ **Predsednik narodne skupščine o sedanjih vladi.** Listi poročajo, da je predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanovič na radikalnem shodu v Splitu izjavil, da se po njegovem mnenju sedanja vlada ne bo mogla dolgo vzdržati, ker jo sestavljajo heterogeni elementi, kar napravi Davidoviču velike nepravilike. Ljuba Jovanovič je zanikal, da bi obstojal v radikalni stranki kak razkol.

+ **Kaj je resnica?** Davidovičev glasilo „Demokratija“ piše, da ima ukinjenje likvidacije hrvatske pokrajinske uprave samo namen pripraviti vse potrebno, da se ta likvidacija izvrši čim prej in čim bolje. Hrvatski listi so pisali, da pomenja ta odredba prvi korak k reviziji ustave. Kdo ima prav?

+ **Radikalna stranka in nova vlada.** Radikalna stranka napoveduje v svojem glavnem glasilu „Samoupravi“ najostrejši boj proti sedanjih vladi. „Samouprava“ napoveduje, da se bosta tekom septembra sestala glavni odbor ter poslanski klub radikalne stranke v svrhu posvetovanja o načinu boja proti sedanjih vladi. Ta boj se ima vršiti po pisavi „Samouprave“ na dve strani in sicer v parlamentu ter med narodom, da se prepričajo gaženje ustave ter načrti separatistov proti državni skupnosti. Radikalna stranka napoveduje prirejanje shodov po vseh velikih mestih v kraljevini.

+ **Vojvodinska ljudska stranka.** Glasilo bunjevsko-šokaške stranke „Hrvatske Novine“ v Subotici poroča, da se je ustanovila „vojvodinska ljudska stranka“, ki ji stoje na čelu dosedanj voditelji Bunjevcev in Šokcevi.

+ **Uradniško vprašanje.** Nepobitno je dejstvo, da je slabo gnotno stanje našega uradništva vzrok mnogim pomanjkljivostim naše državne uprave. Nezadostna plača sili državne uradnike, da si iščejo v prostih urah postranskega zaslužka, vsled česar je jasno, da ne morejo svojemu glavnemu poklicu posvečati vse skrb. Skrb za vsakdanje potrebščine, za družino, za obstanek ubija veselje do dela, mnoge moralno manj krepke elemente pa zavaža želja po postranskem zaslužku žal tudi na stranpota, kar imenujejo nekateri tudi korupcijo. Jasno je, da more zagotovitev človeka dostojne eksistence poštenemu in kvalificiranemu državnemu uradniku prinesiti zboljšanje tudi v državno upravo, radi česar je seveda zelo interesirana na uradniškem

vprašanju tudi širša javnost. »Pravica«, glasilo slovenskih krščanskih socialcev, je prinesla pretekli teden članek, v katerem razpravlja o gnotnem položaju državnih nameščenec. Pisec članka dokazuje s primerjavo predvojnih in sedanjih plač, da prejema n. pr. sedaj uradnik II. čin. razreda na leto 263.000 dinarjev manj plače kakor pred vojno, v III. čin. raz. 218.000 Din, v IV. č. r. 200.640 Din, v V. č. r. 175.820 Din, v VI. č. r. 96.000 do 115.830 Din, v VII. č. r. 78.299 do 82.000 Din, v VIII. č. r. 57.162 do 64.500 Din, v IX. č. r. 45.000 do 45.760 Din, v X. č. r. 33.164—34.364 dinarjev, v XI. č. r. 27.660—30.000 dinarjev. Poduradniki prejema sedaj v razmerju s predvojno plačo po 10 službenih letih 14.720 Din na leto manj, po 20 službenih letih 19.950 Din in po 30 službenih letih 25.360 Din manj. Sluge prejema po 10 službenih letih 7200 Din manj kot pred vojno, po 20 službenih letih 9240 Din, po 30 službenih letih pa 15.300 Din manj na leto kot pred vojno. Te številke so proračunane na podlagi zlate vrednosti predvojne in sedanje denarja. Ker je »Pravica« pravzaprav glasilo Delavske zveze, ki je del politične organizacije SLS, ki sedi sedaj v vladi, je njen članek še posebej uvaževanja vreden. Nova vlada je obljubila, da bo rešila uradniško vprašanje in zato upamo, da bodo ministri SLS upoštevali argumente svojega pristaša v »Pravici« in da bodo skrbeli za to, da se ugotovi njegovim upravičenim željam, kakor tudi sploh željam državnih nameščenec glede zboljšanja plač. Če bo vlada samo napol znižala primanjkljaj državnih uradnikov, kakor ga navaja »Pravica«, si ne bo vzgojila samo zadovoljno, ampak tudi hvaležno uradništvo, katerega radi »politične nezanesljivosti« ne bo treba premeščati in preganjati po svetu. Pomagano bo s tem na vse strani. Treba je samo, da vlada izpolni svoje obljube in da upošteva vsaj želje lastnih pristašev. — **Uradnik.**

+ **„Nova pravda“**, glasilo takozvanih narodnih socialistov, ki so bili zavezniki že vseh mogočih strank, skuša v zadnjem času obrniti nase pozornost s surovimi in podlimi napolcevanji, očitki denuncijanstva in lopovstva brez navedbe dokazov. Mi se na to polje političnega in žurnalističnega prevračanja kotalcev, ne bomo spuščali, ker smatramo to pod svojo častjo, konstatiramo pa samo, da gospodje okoli „Nove pravde“ doslej še ničesar niso storili pozitivnega za slovenski narod kljub cirkuškemu razglašanju svojera jugoslovanskega patriotizma, med tem ko so ljudje, ki jih napadajo, osiveli v boju za politično, kulturno in gospodarsko povzdigo slovenskega naroda. „Nova pravda“ se zlasti rada zaletava v dir. Sušteršiča. Njeni napadi seveda nimajo drugega namena, kakor priboriti kotichek v senci milosti sedanje vlade, katere zelo potrebuje. Tega ji končno ne zamerimo in „narodnim socialistom“ tudi nagrade nismo nevoščljivi, ker vemo, da so reveži in da bi brez posojil na Češkem ne izhajali. Vrše pa naj svoje prekučevanje na način, ki bo imel vsaj nekoliko videza resnosti.

Domače vesti.

— **Vsi naročniki našega lista, ki še niso poravnali naročnine za »Ljudski tednik«, se naprošajo, da nam čimprej nakažejo naročnino. Za nakazilo denarja se naj naši p. n. naročniki poslužujejo svoječasno priloženih poštinih položnic. Kdor potrebuje poštne položnice, naj sporoči naši upravi.**

— **Kongres vseslovanske agrarne omladine.** Od 4.—8. septembra se vrši v Ljubljani I. redni kongres »Zveze slovanske agrarne omladine«, ki ima svoj začasni sedež v Pragi. Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da se tega kongresa, ki ni važen samo s stališča agrarnega pokreta, temveč tudi s stališča vseslovanske vzajemnosti, udeležijo zastopniki agrarne omladine iz vseh slovanskih držav. Njim se pridružijo tudi razne odlične osebnosti slovanskega agrarnega pokreta. Med drugimi se udeležijo kongresa tudi češkoslovaški minister za poljedelstvo, dr. Milan Hodža, ki bo imel na slavnostnem zborovanju v nedeljo, dne 7. septembra, predavanje o temi: »Agrarizem in Slovanstvo«. Na otvoritvenem zborovanju v petek, dne 5. septembra, pa predava bivši bolgarski minister za poljedelstvo v vladi Stambolijskega — Obbov o temi: »Poslanstvo omladine v agrarnem pokretu«. K tem predavanjem ima dostop tudi širša javnost. Inozemski slovanski gostje kongresa vseslovanske agrarne omladine so se pripeljali po večini danes v četrtek popoldne s kraškimi brzovlakom v Ljubljano. Na kolo dvoru je bil slavnosten sprejem, katerega so se udeležili poleg tukajšnjega pripravljalnega odbora tudi češkoslovaški generalni konzul, zastopniki ljubljanskih oblasti in razne korporacije. Kongresa vseslovanske agrarne omladine se udeležijo tudi večje število inozemskih novinarjev. Poleg onih iz slovanskih držav so javljeni tudi francoski in angleški. Mi slovanske goste kot zastopnike delovnega kmetkega ljudstva najiskrenejše pozdravljamo. Naj bi našli na naših slovenskih tleh med našim kmetiskim ljudstvom najlepši sprejem in odnesli iz Slovenije najlepše spomine.

— **Umri je v soboto v Ljubljani,** zadet od kapi, delegat italijanskega zunanjega ministrstva g. Umberto de Comelli. Pokojnik, ki je bil rodom Gorican in komaj 36 let star, je bil odličen uradnik italijanske diplomacije. Svojo kariero je pričel kot tajnik bivšega italijanskega odpravnika poslov v Belgradu grofa Summonteja, potem pa je prevzel konzularne posle kraljevine Italije v Ljubljani, kjer je služboval 4 leta. S svojo prijaznostjo in ustrezljivostjo si je v slovenskih krogih pridobil mnogo simpatij. V Ljubljani si je poiskal tudi življensko družico iz znane rodbine Kregarjeve. Pogreb pokojnega delegata se je vršil v torek popoldne. Blag mu spomin. Preostali nam so žalje.

— **Občinske volitve na Jesenicah.** V nedeljo so se vršile občinske volitve na Jesenicah na Gorenjskem. Izid glasovanja je bil ta-le: Demokratska stranka je dobila 199 glasov in 7 mandatov. SLS 442 glasov, 15 mandatov. NSS (narodni socialisti) 85 glasov, 3 mandate. Stranka delavcev in kmetov (komunisti) 128 glasov, 4 man-

date. Socijalistična stranka Jugoslavija 88 glasov, 3 mandate. Radikalna stranka 43 glasov, 1 mandat.

— **Umrl je v noči od nedelje na ponedeljek v Ljubljani šolski ravnatelj v p., gospod Jakob Dimnik.** Na povratku iz Rogaške Slatine v Ljubljano, ga je zadela v Zidanem mostu kap. Prepeljali so ga še v Ljubljano, kjer je ponoči izdihnil. Jakob Dimnik se je rodil leta 1856. v Jaršah pri Ljubljani in se je šolal na gimnaziji in učiteljski v Ljubljani. Deloval je polnih 45 let po raznih šolah v Sloveniji, med drugimi v Tunjicah pri Kamniku, v Šmarju in na Igu pri Ljubljani, v Trnovem na Notranjskem, v Postojni in Ljubljani. Tu je bil na prvi mestni šoli na Ledini 22 let šolski voditelj, poleg te šole pa je vodil še obrtno nadaljevalno šolo za mehanično tehnično obrt in trgovsko gremijalno šolo. R. i. p.!

— **Razmejitev na Notranjskem.** Povodom sestanka zunanjih ministrov male antante v Ljubljani je sprejel naš zunanji minister dr. Marinkovič deputacijo županov notranjskih občin, ki meje na Italijo. Zunanji minister je priznal upravičenost zahtev, ki jih izraža obmejno prebivalstvo, da se meja napram Italiji potegne na podlagi katastrske mape. Zunanji minister je z ozirom na težkoče rešitve tega vprašanja odredil razmejitveni komisiji, da začasno preneha z definitivno razmejitvijo ter je ukrenil korake, da se uvedejo podrobna pogajanja z italijansko vlado v to svrhu, da se izvede razmejitev na tem mestu na podlagi katastra, kakor to želi prebivalstvo.

— **Toča na Dolenjskem.** V novomeškem okraju je prošli teden napravila toča ogromno škodo. Pobila je razen krompirja vse pridelke v občinah Ajdovec, Dvor, Žužemberk in Šmihel-Stopiče. Uničeno je skupno 710 hektarov polja in 80 hektarov vinogradov. Škoda se ceni na okroglo 2.600.000 Din.

— **Bivši ljubljanski veliki župan** dr. Vilko Baltić je imenovan za velikega župana v Sarajevu.

— **Za westfalske Slovence.** Na predlog našega generalnega konzula v Düsseldorfu je minister za socialno politiko odobril kredit v znesku 200.000 Din za podporo onim delavcem, ki se žele vrniti v domovino.

— **Zveza med Ljubljano in Sušakom.** Ministrski predsednik Ljuba Davidovič je sprejel te dni posebno deputacijo, ki zastopa interese Ljubljane, Dolenjske in hrvatskega Primorja glede zveze Ljubljane s Sušakom. Deputacija je ministrskemu predsedniku pojasnila veliki gospodarski in trgovski pomen te zveze, povdarjajoč, Ljubljani ne zadošča sedanje zveze z morjem in je stremljenje vseh vplivnih gospodarskih krogov, da dobi Ljubljana direktno in hitro zvezo s Sušakom in na ta način z monjem. V tej deputaciji so bili tudi zastopniki Kocčevja in Brod-Moravice.

— **Otvoritev železniške proge Vardište-Užice.** V soboto je bila na svečan način otvorjena novozgrajena proga Vardište-Užice, ki veže železniško mrežo Bosne in Srbije. Proga še ni popolnoma dograjena, upati pa je, da bo do jeseni stavljen v promet.

— **Kobilice v Črni gori.** V nekaterih krajih Črne gore so se pojavile kobilice v ogromni množini in so uničile vse poljske pridelke.

Konjske dirke v Št. Jerneju.

V nedeljo so se vršile v Št. Jerneju pri Krškem dirke za konje domače reje. Že nad 30 let se vrše te za našo domačo konjerejo velevažne prireditve. Zasluga in pohvala gre tamkajšnjemu „Dirkalnemu in jahalnemu društvu“, ki je s svojimi dirkami povzdignilo to velevažno gospodarsko panogo na jako visoko stopnjo.

Dirka se je otvorila ob 14.30 ob zvokih kostanjeviške gasilske godbe. Tekmam je prisostvovalo nad 3500 gledalcev.

Izidi so nastopni:

I. 3- do 4-letni konji, 1680 m enovprežno:
1. Banič M. na „Riči“ 31. 4:42;
2. Lužar F. na „Furioso“ 31. 4:42;

3. Babič J. na „Gavran“ 31. 4:44;
II. 5 in večlet. konji, 2520 m, enovprežni:
1. Bon V., Krško 5:43 na „Puci“ 9 let;
2. Pungaršič A., Škocjan 6:11 na „Rička“ 7 let;
3. Babič J., Gradišče 6:12 na „Nonius“ 10 let.

III. Dvovprežna, 2520 m:

1. Babič J., Gradišče 6:20 na „Nonius“ 10 let;
2. Mencin A., Drama o. Krki 6:50.
IV. Jahalna dirka, 2520 m, domača pasma ne glede na starost in brez izenačenja teže:

1. Blažič J., Kamen vrh 5:45;
2. Vidmar J., Drama o. Krki 5:45;
3. Simeček N., Videm pri Krškem 5:50.

Nedvomni znaki

»Pravega« **FRANCKOVEGA**; kavnege pridatka« in sicer: ime »Frank« in »kavni mlinček« izražajo se posebno na novi, rjavo-modrebeli etiketi za zaboječke. — »Pravi« **FRANCK**; z mlinčkom« je nenadkriljiv v aromi, okusu in izdatnosti. —

Višek dirke je dosegel g. Fran Ivanc, Krško, s svojim „Treber“, 12 let, ki je prevozil 840 m dolgo progo izven konkurence, v sijajni formi, v času 1:30.

Potrebno bi bilo, da naše oblasti dolenjski konjereji posvečajo malo

več pozornosti. Konjerejski odsek naj bi delal na to, da bi dobili naši konjereji zopet državne plemenske kobile kot je bilo to svoječasno vpleljano. Tudi naj bi se izplačevale državne podpore konjerejem, ki si urejujejo moderne hleve itd.

Zopet glad v Povolžju?

Iz bajne Rusije prihajajo zopet temne vesti o preteči nevarnosti gladovanja. Koliko jim je verjeti sedaj v času, ko se Rusija konsolidira, naj presoja vsakdo sam, radi zanimivosti pa priobčujemo na tem mestu izveček proglašenja predsedništva osrednjega izvrševalnega odbora in zemskega komiteja ruske komunistične stranke.

Proglas potrjuje poročila o slabi letini in sporoča, da so jeli kmetje posamezno in v skupinah prodajati živino ter orodje. Nekateri so že odpotovali iz domačih krajev, drugi pa nakupujejo velike množine živil. Razen tega cene živilom in živini padajo, a špekulacija raste dan za dnem. Vendar ni povoda za strah in obup. Letina in splošno stanje po drugih zveznih državah ni tako brezupno,

splošna žetev po vsej Rusiji ni „pod povprečnostjo“. Posejana površina je to leto za nekaj milijonov desetlin večja od prejšnjega leta, da ne govorimo o nesrečnem letu 1921., ki so ga vsi kmetje ohranili v žalostnem spominu. Na kubanskem ozemlju, v Sibiriji, Ukrajini in drugih pokrajinah se srloh ni ničesar bati. To omogoča osrednji vladi, da že sedaj dovoljuje bankam kredite za nakup krme in drugih potrebščin.

Proglas nadalje navaja ukrepe in sredstva, da se prepreči vsakršna nesreča. Vse to pa more uspeti le, če bo prebivalstvo mirno.

Kakor je videti, skrbe sovjeti, da bi morebitne lakote ne izkoriščali evropski špekulanti, kakor se je to godilo doslej.

Gospodarstvo.

0 sadjevcu.

Dobro prirejeno sadno vino ali sadjevec, kakor pravimo, ima često isto vrednost kakor pivo in še večjo vrednost zlasti z ozirom na zdravje.

Vino nastane s pretvorbijo sladkornih sestavin sadja potom vretja v alkohol in ogljikovo kislino. V svrhu pridelovanja sadjevca se mora sadje zrezati na drobne koščke in sprešati. S prešanjem dobljeni sok se mora podvreči naravnemu vretju. Po dovršenem vretju se mora vino, ki se je med tem razčistilo in postalo popolnoma bistro, pretočiti v druge sode, ki se morajo popolnoma napolniti in dobro zapreti. Po prvem ali glavnem vretju sadjevec še ni popolnoma dober za uporabo. Tako pretočeni sadjevec moramo mirno pustiti v sodu še cela dva meseca. Šele potem dobi sadjevec ugoden duh in osvežujoč okus ter izgubi tudi del kisline.

Sadjevec se more izdelovati iz vseh vrst sadja. Navadno rabimo v ta namen jabolka in hruške, more pa se uporabiti tudi jagodičasto sadje, zlasti maline. Kdor dela sadjevec za domačo uporabo, ne rabi v ta namen nobenih posebnih priprav in stiskalnic. Vse, kar je potrebno, se more v vsakem gospodarstvu pridelati brez velikih stroškov.

Za izdelavo sadjevca iz jabolk in hrušk se rabi večinoma jesensko in zimsko sadje, ki mora ležati, da popolnoma dozori. Čim boljše je sadje, tem boljši je tudi sadjevec. Od jabolk se jemlje za izdelavo sadjevca boljše vrsta, vendar pa se od boljše vrste za prešanje izbere takozvano škartirano sadje. Majhno sadje ima več lupine kakor pa veliko. Te lupine vsebujejo nekake dišeče sestavine. To smo opazili, ko smo pozimi položili na peč jabolčne lupine, pri čemer smo občutili ugoden duh, ki je iz njih izhlapeval. S stiskanjem pride ta duh tudi v mošt. Zaradi tega se v gotovih krajih za izdelovanje sadjevca sade tudi posebne vrste jabolk in hrušk. Radi tega je dobro, da pomešamo med jabolka in hruške, ki jih hočemo prešati, tudi nekaj komadov slabših, vendar pa one od izbrane vrste. Treba je paziti na gnila in črva jabolka, ki se morajo pred prešanjem izločiti. Mnogo se priporoča mešanica dveh delov jabolk in enega dela hrušk.

Sadje, določeno za stiskanje, se nareže v lesene posode. Za prešanje uporabljamo takozvano malo stiskalnico na vijak, ki jo more vsako gospodarstvo nabaviti z malimi stroški. Moštu se doda tri dekagrame sladkorja na liter, ko se napolnijo sodi. Vretje nastopi samoobsebi pri toplini 10 do 15 stopinj. Prostor, v katerem se nahaja v času vretja mošt, ne sme biti preveč topel, ker bi se sadjevec skisal. Iz istega razloga se tudi sod ne sme puščati odprt.

g Podkovska šola. Obvezni polletni tečaj na drž. podkovski šoli na Selu pri Ljubljani se prične dne 1. oktobra t. l. Za vstop v tečaj je vložiti do 20. septembra t. l. pri upravi drž. podkovske šole na Selu pri Ljubljani kolekovano prošnjo ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list; 2. domovinski list; 3. zadnje šolsko izpričevalo; 4. učno izpričevalo; 5. ubožni list in 6. navedeno izpričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen. Učenci imajo prosto stanovanje v zavodu, dobivajo redno državne podpore, skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige.

g Živinski potni listi. Finančni minister je odredil, da se pobira od 1. septembra za vse obrazce živinskih potnih listov, ki so bili izdelani pred 15. novembrom 1923, pri prodaji po 0.10 Din za izdelavo obrazca; spodaj na prvi strani vsakega obrazca pa je treba napisati besede: »Ta obrazec stane 0.10 Din«.

g Uvoz italijanske moke. Zveza vojvodinskih mlinov je imela sejo, na kateri se je sklenilo, da se pošlje vladi spomenica, v kateri se bo zahtevala prepoved uvoza italijanske moke.

g Trgovinska pogajanja z Ameriko. V ministarstvu zunanjih zadev se je sestavila posebna komisija, ki proučava načrt za sklenitev konzularne konvencije, konvencije o izročevanju zločincev, konvencije o medsebojni pravni pomoči in načrt trgovinske pogodbe, ki se ima skleniti z ameriškimi državami. Trgovinska pogodba se ima formalno zaključiti na temelju sedanje trgovinske pogodbe, ki je bila svoječasno sklenjena med Srbijo in Združenimi državami Severne Amerike. Ta pogodba je bila sklenjena leta 1881.

g Izvoz jaje. V prvi polovici leta se je izvoz jaje pomaknil na drugo mesto, takoj za les. Izvozili smo jaje za 376 milijonov Din, torej dvakrat toliko, kolikor se je izvozilo koruze in sedemkrat toliko, kolikor se je izvozilo pšenice. Meseca julija se je izvozilo jaje za 67 milijonov Din. Z jajci doma ne štedimo, pa jih je ostalo še tako ogromno za izvoz. Produkcija jaje postaja važen gospodarski faktor, kateremu treba posvečati paznost na vseh poklicanih straneh. Racionalna reja kokoši bi povečala produkcijo jaje in omogočila tudi izvoz žive in zaklane kurenine.

g Za olajšanje vinske krize. Dne 14. septembra se bo vršila v Beogradu anketa o izvozu naših vin v inozemstvo. Anketa, ki jo sklicuje ministrstvo za poljedelstvo in vode, bo prisostvoval tudi prometni minister, od katerega se bo zahtevalo znižanje tovarnih pristojbin pri izvozu. Za olajšanje vinske krize je najglavnejše: cenen prevoz po železnici.

g Kmetijski krediti. Dne 13. in 14. septembra se bo vršila v ministarstvu za poljedelstvo anketa o zakonskem predlogu glede poljedelskih kreditov. Na anketo so predvsem povabljeni delegati združenih zvez.

g Sadna razstava v Šmartnem ob Paki. Sadjarska in vrtnarska podružnica v Šmartnem ob Paki priredi v času od 5. do 8. oktobra t. l. sadno razstavo v večjem obsegu. Razstava v kraju, v čegar okolici se pridela v srednjedobrih sadnih letinah nad 100 vagonov najboljšega in najfinejšega sadja, je za kupce kakor za prodajalce velikega gospodarskega pomena.

g Osnovni pojmi modernega bančništva in borzništva. Izšla je knjižica s tem naslovom, ki jo je po prof. na visoki šoli za svetovno trgovino dr. iur. & dr. phil. & dr. rerum politic. Granichstaedten-Czerwi za naše razmere priredil in z ozirom na ravnokar ustanovljeno ljubljansko borzo dopolnil dipl. agr. A. Jamnik. V lahki, poljudni obliki in z mnogimi praktičnimi primeri podaja knjižica mnogo, vsakemu trgovcu, obrtniku, kmetovalcu, sploh vsakemu podjetniku, dijaku trgovskih učnih zavodov in vsakemu manjšemu kapitalistu prepotrebne naukov. Knjiživa obsega 192 strani; njena vsebina je: uvod, glavni dobitki, umetnost naložbe kapitala, menica, ček, od česa živijo banke (depozitni, kontokorentni in akceptnokreditni, diskontni in eskomptni, lombardni, ustanovljajni in

emisijski, komisijski, menjalniški, devizni, hipotečni in razni drugi posli), za kulisami bančništva, razne zanimivosti iz denarnega prometa, bankovci, banka in borza, borza in država, borza in narodno gospodarstvo, banka in hranilnica, banka in industrija, banka in država, praktični nasveti za naložbo kapitala in za špekulacijo, zagonetka premijskih poslov, prolongacijski posli, kontremine, blagovna ali produktivna borza, tolmač tehničnih izrazov. — Je to edino in prvo delo svoje vrste med Slovenci. Knjižica je zelo praktična in poceni ter jo vsakomur najtopleje priporočamo. Stane 20 Din s poštnino vred. Naročila in denar je vpošiljati na g. dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana, Knafljeva ul. 15/L.

g Uradni tečaj tujih valut za september: 1 napoleon 300; 1 zlata turška lira 340; 1 funt sterling 360; 1 dolar 80; 100 fr. frankov 430; 100 švic. frankov 1500; 100 drahem 148; 100 italijanskih lir 356; 100 Kč 340; 100 mK 0.105; 100 lejev 37; 100 levov 59; 100 peset 1100; 100 holandskih forintov 3100; 100 danskih krom 1320; 100 aK 0.113; 1 poljski zlat (zloty) 15.5; 100 belg. frankov 397; 1 zlata nemška marka 19 Din.

Tržne cene.

Živina. Zagrebške cene preteklega tedna za kg žive teže: voli I. 15—15.75, II. 13—14.5, III. 11—12, bosanski voli I. 12—13.5, II. 12—12.5, III. 8—9, krave I. 13—15, II. 12—13, III. 9—10, bosanske krave II. 10—11, III. 8—9, bikli 12.5 do 15.5, junice I. 14—15.5, II. 12—13, junci domači I. 14—15.5, II. 13—14, III. 12 do 13.5, teleta I. 21—21.5, II. 17.5—20, svinje sremške 26.5—27.5, nepitane 21—23.75, prasci do 1 leta 22—30, nad 1 letom 18 do 21 Din. Konji po komadu (v tisočih Din): tovarni težki 10—15, lahki 7 do 9, kmečki 6—8, vozni lahki 5.5—7.5, srednji 3—3.5, do 2 leta 4—4.5, do 3 let 4.5—5.5, starejši 6—8 tisoč Din. Konji za klanje 3.75—4.5 Din za kg žive teže.

Jajca. Na jugoslovanskih tržiščih se trguje komad od 1.25—1.60 Din. Izvažajo se precej v Italijo. Na dunajskem trgu se trguje komad dobrega blaga do 1700 aK na debelo in do 1850 aK na drobno.

Vino. Na vseh glavnih svetovnih vinskih tržiščih so cene čvrste zbog zelo slabih izgledov svetovne vinske letine. Francija, Italija in Španija pričakujejo letos jako slabo vinsko trgatve, ki bo za 10 do 20 odst. slabša od lanske. V naši državi bo letos tako slaba letina kakor že ni bila dolgo vrsto let. Spričo izgledov slabe letine se stara vina močno kupujejo. Na borzi v Novem Sadu so prošli teden notirale za vino nastopne cene: sremsko belo vino kmečko 8—9 odst., 400—450 Din feo. po-

staja; belo, 10—11 odst., 450—550 Din; sortirano, 11—13 odst., 550—700 Din; rdeče 11—13 odst., 600—800; karlovaško belo, 8—10 odst., 450—500, belo 10—11 odst., 500—550; sortirano, rizling, 11 do 13 odst., 600—800; baško belo, 8—10 odst., 350—400; banatsko belo, 8—10 odst., 300 do 400 feo. postaja; vrsnaško belo, 8—10 odst., 300—400; sortirano belo, 10—12 odst., 400—500; črno »otelo«, 10—11 odst., 350—450 Din franko Vršac.

Žito. Na naših tržiščih so koncem prošlega tedna cene precej nazadovale, zlasti pšenici. Čvrsta je bila le turščica, ker so zaloge že omejene. Padec cen je v zvezi z zboljšanjem dinarja. Pomudbe v vseh žitnicah so velike. Tekom tedna so padle cene žitu za 10 do 20 par pri kilogramu. Poleg žita beleži tudi moka nazadovanje cen.

Umetna gnojila. Približne cene prošlega tedna so bile: apneni dušik 320—330 Din za 100 kg vključno vreče; 17—18 odst. Thomasova žlindra 150 do 160 Din za 100 kg, brutto za netto, vključno vreče, postavno postaja naročnika, 10 odst. kalijeva sol 155—165 dinarjev za 100 kg za kompletne vagone, vključno vreče; 16 odst. superfosfat 110—115 Din, vključno vreče, brutto za netto, postavno postaja naročnika.

Pošljite naročnino!

Izdaja konzorcij »Ljudskega tednika«.
— Odgovorni urednik Fr. Jereb. —
Tisk J. Blasnik nasl. v Ljubljani.

KAR NE VEŠ, VPRAŠAJ

Univerzalni Informativni Biro

„ARGUS“

Knez Mihailova ul. 35. — Tel. 6-25

BEOGRAD

(Pasaž Akademije Nauka.)

Ceneno češko perje!

1 kg sivega opuljenega perja 70 Din, na pol belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 120 in 150 Din, mehko jak puh 200 in 225 Din, boljše vrsta 275 Din. —

Pošiljajte carine prosto, proti povzetju od 300 Din naprej poštne prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in nevršče vzame nazaj. — Naročila samo na Benedikt Sachsel, Lobež št. 78 kot Pilzna' Češkoslovaška. — Poštna pošiljke gredo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni.

Priporoča se mizarstvo

ERMAN & ARHAR

St. Vid, nad Ljubljano 4.

za vsa stavbna in pohištvena dela. Stalna zaloga pohištva in tapetniških izdelkov. Cene nizke! Delo solidno!

Načrti in preračuni brezplačno.

PISALNE STROJE

najcenejše v specialni mehanični delavnici za popravilo pisalnih, računskih in drugih strojev

LUDOVIK BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, I.

Barvne trakove, karbon-papir-indigo, ter vse druge potrebščine. Pisarniška oprema vedno v zalogi.